

הלכות הדרף היומי

מסכת יומא

תוכן

- א. חולה אומר צריך ורופא אומר אינו צריך שומעין לחולה ... רופא אומר צריך וחולה אומר אינו צריך שומעין לרופא.....1
- ב. וליספו ליה על פי בקי.....2
- ג. דאיכא אחרינא בהדיה דאמר לא צריך.....2
- ד. תרי כמאה ומאה כתרי.....3
- ה. ספק נפשות הוא וספק נפשות להקל.....3
- ו. אמר צריך אני אין שם בקי אין כלל מאכילין אותו על פי עצמו שנאמר לב יודע מרת נפשו 5
- ז. מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו אפילו דברים טמאים עד שיאורו עיניו.....5
- ח. החושש בגרונו מטילין לו סם בתוך פיו בשבת מפני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת.....5
- ט. מי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אינו שם ספק חי ספק מת ספק נכרי ספק ישראל מפקחין עליו את הגל.....8
- י. טבל ונבילה מאכילין אותו נבילה טבל ושביעית שביעית טבל ותרומה ... מאכילין אותו טבל.....8
- יא. מי שנשכו נחש קורין לו רופא ממקום למקום.....9

דף פג.

א. חולה אומר צריך ורופא אומר אינו צריך שומעין לחולה

... רופא אומר צריך וחולה אומר אינו צריך שומעין

לרופא

נאמן החולה¹ לומר ביום הכפורים שהוא צריך לאכול, אפילו כשאינו אומר בן מאליו אלא רק אחרי ששאלוהו על כך², ואפילו אם דעת הרופא מנוגדת

¹ שו"ע ונו"כ תריח א

² מטה אפרים סי' תריח סע' א, וע"ש סע' א בביה"ל ד"ה ואם.

הלכות הדרף היומי

מסכת יומא

לדבריו³. ואולם טרם יאכל מן הדין הוא להזכיר לחולה שהיום יום הכיפורים, שמא שכה⁴.

ואם לדעת הרופא אכילה עלולה להזיק לו או אז שומעים לרופא, גם אם החולה עצמו דורש שיתנו לו לאכול⁵.

נאמן הרופא, לרבות רופא נכרי⁶, לומר שהחולה צריך לאכול, אפילו אם דעת החולה מנוגדת לכך, וגם אם החולה בעצמו רופא מומחה.

ב. וליספו ליה על פי בקי

במקום שאין רופא, נאמן כל אדם אחר המבין קצת בעניני רפואה⁷ לומר שהחולה צריך לאכול, אפילו אם החולה מתנגד. וסומכים על כל מי שמתמצא קצת ואומר, שמכיר מחלה זו וכי יש בה משום סכנה או חשש סכנה⁸, או שהיא עלולה להתפתח למחלה מסוכנת, והוא שיהיה חרד לדבר ה' ויום הכפורים קדוש לו⁹, וסומכים אפילו על גוי כשניכר מתוך דבריו שהוא מדבר בכנות¹⁰.

ואמנם, כל אימת שהרופא מחייב ביום הכיפורים עצמו לאכול או לשתות ויש זמן לכך, תמיד יש להיוועץ עם רב כדי לקבל ממנו הוראות, אם לאכול ולשתות כרגיל או רק בשיעורים, וכדרך שהתבאר לעיל דף פב:

ג. דאינא אחרינא בהדיה דאמר לא צריך

³ ועיין סי' תריח בהגהות רע"א על מ"א ס"ק ג ויו"ד סי' קנה בפ"ת ס"ק ד ושד"ח מערכת יוהכ"פ סי' ג ס"ק כז בשם הרדב"ז, דיש לחלק בין אם הרופא אומר שתרופה פלוגית מזיקה לחולה הדורש, כי אז אין שומעים לחולה, משא"כ לגבי אכילה, דבכה"ג שומעים לחולה

⁴ סי' תריח סעי' א ובמ"ב ס"ק ה. ועיין בשש"כ ל"ט הע' יג מהגרש"ז אויערבך זצ"ל דהא דמוכרים לחולה, היינו לומר לו באופן שאין חשש שיבהל ויפחד מזה, כשאומרים לו שיוהכ"פ היום.

⁵ עיין ערוה"ש סי' תריח סעי' הו – ו ותהלי"ד סי' שכח ס"ק יג, דדין זה דהערה יב אינו אלא במחלות שהרופאים עצמם אינם יודעים דבר ברור רק משערים בדעתם, אבל כל שהם יודעים בבירור בטיב המחלה, הרי דין האוכל בדין התרופה, דשומעים לרופא, וכל שהוא אומר שמזיק לחולה, אין שומעים לחולה.

⁶ סי' תריח סעי' א וע"ש בבביה"ל ד"ה חולה, לענין רופאים שאינם שומרי תורה, דהכל תלוי בראות עיני מורה – ההוראה בבקאות הרופאים ובעיונם בטיב המחלה, עכ"ל. ומאידך גם יש לחקור, אם הם לא יחמירו יתר על המדה, באשר אינם יודעים את הציווי של "והי בהם", ושכמוקם סכנה או חשש סכנה אסור להחמיר

⁷ שם במ"ב ס"ק א, ע"ש, דאין הנכרי בכלל

⁸ סי' שכח סעי' י ובמ"ב ס"ק כזו – כח ובביה"ל ד"ה ויש, וע"ש, דמ"מ אם אפשר בכה"ג לעשות ע"י נכרי, טוב יותר, וע"ש בתהלי"ד ס"ק יד

⁹ ע"ש ברמ"א ובמ"ב ס"ק כטו – ל.

¹⁰ דבכה"ג י"ל דעכ"פ מידי ספק פקו"נ לא יצא. שש"כ לב הערה כט

הלכות הדף היומי

מסכת יומא

אם החולה¹¹ ורופא אחד עמו אומרים שאינו צריך, ורופא אחר אומר צריך. או שהחולה אינו אומר כלום ורופא אחד אומר צריך, ושנים אומרים אינו צריך, אין מאכילין אותו. אולם ברופא שמומחה יותר מאחרים מקשיבים לעצתו אם אומר שצריך, אך אם אומר שאינו צריך הולכים אחר הרוב אם אומרים שצריך.

ד. תרי נמאה ומאה נתרי

אם שנים אומרים¹² צריך, אפילו מאה אומרים אינו צריך, ואפילו החולה אומר עמהם שאינו צריך, מאכילים אותו מאחר ששנים אומרים צריך. ואין הולכים אחר רוב דעות בסכנת נפשות.

כן אם החולה ורופא אחד עמו אומרים צריך, אף על פי שמאה רופאים אומרים אינו צריך, מאכילין אותו, ואין חוששים החולה אומר צריך רק משום שמאמין לרופא זה שאומר צריך.

ה. ספק נפשות הוא וספק נפשות להקל

יולדת, מתחילת הלידה¹³ ועד סוף 72 שעות אחרי גמר לידת הולד¹⁴, לא תתענה כלל. אולם יש להבחין בין מצבים שונים. יולדת המבקשת אוכל, או שהיא שותקת או אומרת שאינה יודעת¹⁵, או שהרופא אומר שהיא צריכה לאכול, אפילו היא אומרת שאינה צריכה¹⁶, מאכילים אותה כבימות החול.

אך יולדת האומרת שאינה צריכה לאכול, וגם הרופא אינו דורש שתאכל, מאכילים אותה רק בשיעורים¹⁷,

¹¹ שו"ע ונו"כ תריח ג

¹² שם ד

¹³ סי' תריז סע' ד ובנו"כ שם

¹⁴ סי' של במ"ב ס"ק יא וע"ש בב"ה"ל

¹⁵ ע"ש בשעה"צ ס"ק יב, שמכריע כהדעה דמאכילים אותה כרגיל בימות החול בלי כל שיעורין; וע"ש בשעה"צ ס"ק ימ, דמסוף היום השלישי עד גמר ע"ב שעות, באומרת צריכה אני והרופא אינו מסכים לדעתה, או שהיא שותקת או אומרת איני יודעת ואין מי שיתנגד לדבריה, כי אז יש להאכילה פחות פחות משיעור, וכמבואר להלן

¹⁶ סי' תריח סע' א וע"ש סע' ה, ומסתבר שאם הרופא אומר שצריכה לאכול, אבל מספיק לה אם תאכל בשיעורים, והאכילה כרגיל לגמרי מותרת, דצריכה לאכול פחות פחות משיעור

¹⁷ סי' תריז במ"ב ס"ק יב ובשעה"צ ס"ק יב

הלכות הדרף היומי

מסכת יומא

אחרי 72 שעות מגמר הלידה ועד גמר שבע יממות מתום הלידה מאכילים את היולדת אם מבקשת אוכל ואין דעת הרופא מתנגדת לה¹⁸, או שהרופא אומר שצריכה לאכול, אפילו היא אומרת שאיננה צריכה, מאכילין אותה כבימות החול.

אך אם היולדת מבקשת אוכל והרופא אומר שאינה צריכה, או שהיא שותקת או אומרת שאינה יודעת, ואין כאן מי שיאמר שצריכה לאכול, מאכילים אותה רק בשיעורים¹⁹, ואם היולדת אומרת שאינה צריכה לאכול, ואין מי שעל סמך ידע רפואי מתנגד לכך שתצום, צריכה היא לצום.

מגמר היום השביעי ואילך דינה כדין חולה שאין בו סכנה, והיא חייבת לצום²⁰. אולם אם כתוצאה מן הלידה חלה הרעה במצבה, והיא אומרת שהיא צריכה לאכול, או אם הרופא אומר כן, דינה כדין חולה שיש בו סכנה.

נסתיימו 72 השעות או שבעת הימים באמצע יום הכפורים, כגון שילדה ביום ז' בתשרי בשעה עשר בבוקר, אזי דין ג' ימי הלידה שלה מסתיים בבוקרו של יום הכיפורים בשעה עשר, ומכאן ואילך ועד סוף היום דינה כלאחר שלושה ימים. ואם ילדה ביום ג' בתשרי בשעה עשר בבוקר, אזי היא חייבת לצום ביום הכיפורים משעה עשר בבוקר²¹.

בכל הדינים האלה אין הבדל בין יולדת וליד חי או מת, רח"ל, ובין המפלת אחרי שעברו לפחות ארבעים יום מתחילת הריונה²².

אשה שילדה בניתוח קיסרי, אין לה הדינים של יולדת רגילה, אלא תאכל ותשתה כמו אחרי ניתוח, ותיוועץ ברב מורה הוראה וברופא. וכן אשה שעברה גרידה, תיוועץ ברב מורה הוראה וברופא כדי לדעת איך לנהוג ביום הכיפורים.

אשה מינקת אשר אם לא תשתה, לא תהיה לה כמות מספקת של חלב, וכל הזנת התינוק תלויה בכך, ואם תתענה האם יסתכן התינוק, מותר לה לשתות²³ (אך לא לאכול), הואיל והתינוק רגיל לשתות רק מחלב אמו, ותשתה בשיעורים.

¹⁸ שם ובמ"ב ס"ק יא; וע"ש בשעה"צ ס"ק יט, דמסוף היום השביעי עד גמר שבע יממות יש להאכילה בכל גוונא פחות פחות מכשיעור.

¹⁹ שם בשעה"צ ס"ק טז, ועיין ארחות חיים ס"ק ד בשם הדגמ"ר, שו"ת אב"נ או"ח סי' תנג, העמק שאלה שאילתא לה ס"ק ה.

²⁰ שם בשו"ע ונו"ב

²¹ . ועיין שו"ת מנח"ש ח"א סי' ז אות א וסוף סי' ח, דאפי' נגמרים הנ' ימים שעה אחת לאחר תחילת יוהכ"פ, וא"כ תוכל לאכול כ"צ לפני יוהכ"פ ולא תצטרך לעבור כלל על איסור כרת בשעה הראשונה, מ"מ מעיקר הדין שפיר מותר לה לאכול ולשתות כמה שתמצא בשעה זו, ואילו אח"כ אם היא וחברותיה אומרות שאינה צריכה, היא חייבת לצום ולא לאכול אפי' פחות מכשיעור... כי מסר הכתוב שיעורים אלה להכמים ובכדי למנוע מסכנה זימנא אחריתא, יכולים הם להתיר בזה היתר גמור.

²² סי' תריו סע' ד בביה"ל ד"ה יולדת, ועי' גם בשד"ח מערכת יום – הכיפורים סי' ג, א, ד"ה ודע.

²³ סי' תריו סע' ב בביה"ל ד"ה עוברות ובכף החיים ס"ק ב, וע"ש בקצה המטה ס"ק א, ועיין חו"א סי' נט ס"ק ג, ועיין שו"ת הר צבי או"ח סי' רא סוס"ק א סי' תריו ב, ועיין שו"ת ח"ס ח"ו סי' כג

הלכות הדף היומי

מסכת יומא

וטוב תעשה המינקת, אם תשתה מבעוד יום כמות נוזלים שתספיק לה להזנת התינוק ביום הכיפורים. וודאי שאסור לה לאשה המינקת ללכת לבית הכנסת, אם אמנם קיים חשש שבגלל זה תבוא למעב שתצטרך לשתות.

ו. אמר צריך אני אין שם בקיאיין כלל מאכילין אותו על פי עצמו שנאמר לב יודע מרת נפשו

כשהחולה אומר שמרגיש בנפשו שצריך לאכול שאם לא יאכל, שמא יכבד עליו החולי אפילו מאה רופאים אומרים אינו צריך, שומעים לחולה. ובלבד שמזכירין לו תחלה שהיום הוא יו"כ דשמא שכח, אבל אחר שהודיעוהו שהיום יו"כ והוא שואל לאכול א"צ לדקדק עליו יותר, דלב יודע מרת נפשו ואחזוקי אינשי ברשיעא לא מחזקינן.

ז. מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו אפילו דברים טמאים עד שיאורו עיניו

מי שאחזו בולמוס²⁴, והוא חולי שבא מחמת רעבון וסימנו שענינו כהות ואינו יכול לראות, ובכלל זה מי שסובל מהתקפי היפוגליקמיה²⁵ מחתיץ ירידה ברמת הסוכר בדם הגורמת לחולשה ולכהות הושים וטשטוש בראיה והרגשה כמו התחלת עלפון. מאכילין אותו כדרכו ולא בשיעורין²⁶ עד שיאורו עיניו,

ובין בימות החול ובין ביום הכפורים אם אין שם מאכל של היתר, מאכילין אותו מאכל איסור. ואם יש כאן שני מיני איסורים, אחד חמור מחבירו, מאכילין אותו הקל תחלה. כדרך שיבואר להלן.

אם צריך לבשר ויש כאן בהמה שעריכין לשוחטה, ובשר נבלה מוכנת, מכיון שהוא צריך לאכול לאלתר, והנבילה מוכנת מוטב להאכילו נבילות. אך אם ישנה אבחנה רפואית שיכול להמתין שוחטין ומאכילים אותו.

ח. החושש בגרונו מטילין לו סם בתוך פיו בשבת מפני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת

²⁴ שו"ע ונו"כ תריח ט

²⁵ סי' נשמת אברהם תריח סקי"ב, ועיי"ש שכנראה שמחלה זו היא מחלת 'בולמוס' הנזכרת בשו"ע סעי' ט', וכ"ה בתורת היולדת פ"ג הערה י"א בשם הגרי"ש אלישיב

²⁶ ואין לצמצם ליתן לו פחות פחות משיעור דיוכל לבא ע"י השהיה לסכנה. מ"ב שם ס"ק כן

הלכות הדרף היומי

מסכת יומא

חייב אדם לעשות הכל כדי להציל נפש מישראל, ואף מותר לחלל את השבת לשם כך, ואפילו מצוה לעשות כן בכל מקרה שקיים פיקוח נפש²⁷ או ספק פיקוח – נפש²⁸. וכל הזריז וממהר לחלל את השבת במקרה כזה הרי זה משובח²⁹.

ואסור להתמהמה בחילול שבת לחולה שיש בו סכנה ולכל מקרה אחר של פיקוח נפש, שנאמר: "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", ולא שימות בהם. הא למדת, שאין משפטי התורה נקמה בעולם אלא רחמים וחסד ושלום בעולם, ואלו האפיקורסים שאומרים, שזה חילול שבת ואסור, עליהן הכתוב אומר: "וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם".

והמחלל שבת על חולה שיש בו סכנה להצלתו, אין זה קרוי חילול, אלא אדרבא, זה קרוי שמירת שבת³⁰.

חולה שלפי³¹ דעת רופא נשקפת סכנה לחייו, או אפילו רק חשש סכנה, וגם חולה שאין מחלתו מסוכנת לפי שעה, אך יש לחשוש שתגבר ותסכן את חייו אם לא יינתן לו הטיפול הראוי בו ביום, הרי הוא בכלל חולה שיש בו סכנה שמחללין עליו את השבת.

גם חולה אשר לפי הרגשתו שלו נשקפת סכנה לחייו בגין מחלתו, הרי הוא בגדר חולה שיש בו סכנה ומחללין עליו את השבת, אפילו אם דעת הרופא אינה זהה עם זו של החולה. וכדרך שנאמר לגבי אכילה יום הכפורים.

²⁷ סי' שכח סעי' ב, וראה לעיל פכ"ה הערה טו לגבי שלוחי מצוה כשרוב פעמים אין סכנה, בשם הגר"א וסרמן זצ"ל; ומחללין את השבת אף למי שעושה עבירות לתיאבון – סי' שכט במ"ב ס"ק ט, שו"ת מהר"ם שיק או"ח סי' קמ – קמג, או"ש פ"ב מה' שבת הי"ח, שו"ת מהרש"ג ח"א סי' נג, חו"א יו"ד סי' ב ס"ק כח ושו"ת חלקת יעקב ח"א סי' מה, וע"ע סי' שכח בפמ"ג מ"ז ס"ק ו

²⁸ סי' שכח סעי' ה ובמ"ב ס"ק יז, סי' שכט סעי' ג; ומה נקרא ספק סכנה, עיין יומא פה א תוד"ה ולפקה, וחי בהם ולא שימות בהם, שלא יוכל לבוא בשום ענין לידי מיתת ישראל, ועיין חו"א אהלות סי' כב ס"ק לב ד"ה בפ"ת, דלא מיקרי ספק פקו"ג בדברים העתידיים, שבהווה אין להם כל זכר... והלכך אין דנים בשביל עתידות רחוקות, עכ"ל, וכ"ה בקובץ אגרות החו"א ח"א סי' רב, ועיין שו"ת רע"א סי' ס ד"ה ולענ"ד. ועיין ספר שבט מיהודה ח"א בהערות נוספות לפרק ח – ט – י, וכ"ה ב"נעם" ח"ה, דלא נקרא ספק אא"כ סיבת הסכנה כבר ישנה לפנינו, אבל היכי שהסכנה עדיין איננה, אלא שהיא יכולה להתפתח אח"כ, אין זה בגדר פקו"ג, עכ"ל. ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל די"ל דהיכי שהרודף (המחלה) כבר נמצא בנוף האדם, הריז בכלל פקו"ג, אולם לא מיקרי רודף אא"כ מצבו של החולה הולך ורע, משא"כ אם אין שינוי, כי אז נעשה כאילו פסקה הרדיפה לאותה השבת, ואסור לחלל שבת, אם יודעים ברור שאפשר לדחות את הטיפול למחר בלי שום נזק, עכ"ד. שש"כ לב הע' ב

²⁹ סי' שכח סעי' ב, וע"ש במ"ב ס"ק ו, דהמתחסד וירא לחלל שבת כי אם עפ"י מורה הוראה, הרי הוא שופך דמים, שבעוד שהוא הולך לשאול, יחלש החולה יותר ויוכל להסתכן

³⁰ אור החיים עה"ת שמות לא יג, וראה להלן הערה קל, ועיין סי' שלד במ"ב סוס"ק עה, דמי שנוהג להתענות מחמת תשובה על שחילל שבת לצורך חולה שיבי"ס הוא הוללות וסכלות

³¹ שמירת שבת כהלכתה פרק לב אות ח – יא

הלכות הדף היומי

מסכת יומא

במקום שאין רופא, סומכים על כל מי שמתמצא קצת ואומר, שמכיר מחלה זו וכי יש בה משום סכנה או חשש סכנה, או שהיא עלולה להתפתח למחלה מסוכנת, והוא שיהיה חרד לדבר ה' והשבת קדושה לו, וסומכים אפילו על גוי כשניכר מתוך דבריו שהוא מדבר בכנות.

במקרים הבאים יש לנהוג בחולה כדין חולה שיש בו סכנה, גם קודם שנקבע הדבר על – ידי הרופא

(א) חום גבוה באופן ניכר עם הרגשה רעה וטרם נקבעה סיבת החום.

(ב) חום אפילו לא גבוה אצל תינוקות וזקנים, וכן אם הוא נובע ממחלה בריאות או באבר פנימי אחר ואנשים רגילים לחשוש בכגון זה קצת לסכנה.

(ג) כאב פנימי חזק שסיבתו אינה ידועה, והוא מעורר חשש למחלה רצינית. וכן פצע שבפנים הגוף, דהיינו מן השיניים ולפנים, שטף – דם פנימי.

(ד) שטף – דם עורקי או ורידי (להבדיל מדליפה ורידית איטית שנפסקה לאחר לחץ של כמה דקות במקום הפצע).

(ה) שבר פתוח או שבר עם תזוזה של קצות שברי העצם בעצמות הארוכות, ואפילו חשש לכזה, וכל שכן שבר בגולגולת או בעמוד השדרה או כל שבר אחר בפנים הגוף.

(ו) פצע עמוק או חתך עמוק שנגרם על ידי סכין או כלי ברזל אחר מכה חזקה מברזל או מחפץ כבד כגון אבן חתך שעלול להזדהם; פצע שזוהם על ידי אדמה או על ידי כל דבר אחר המזהם, וכל מכה אשר יכולה להביא לידי סכנה, אם לא יטפלו בה כראוי.

(ז) מכה על גב היד או על גב הרגל, כשיש חשש לפגיעה בכלי הדם.

(ח) פצע מזוהם שגורם לנפיחות, או שגרם לדלקת בבלוטות – הלימפה מאחורי האוזן, בבית השחי, במפשעה או בצואר, וכן פצע שנמשך ממנו קו אדום ויש חשש לזיהום.

(ט) מחלה באחד מאברי הגוף, אם יש לחוש שעלולה להתפתח סכנה לכל הגוף, כגון חטט (פורונקל) גדול, או אפילו קטן אם הוא בפנים מן השפתיים ולמעלה, וגם יש חום.

(י) מכת חום או מכת שמש, או כוויות חמורות שנגרמו מן השמש, ממים רותחים או מאש, וכן כוויה מחומר כימי, וגם כוויה אצל תינוקות וזקנים, ואף אצל כל אדם במקומות רגישים בגוף כמו בפנים, בכף היד או בפרקים.

(יא) עקיצת חרקים למי שסובל מרגישות לסוג עקיצה זו.

(יב) נשיכת בעלי חיים שקיים חשש שהיא מסוכנת. כמו שיבואר להלן עמוד ב

(יג) הרעלה (כגון על די שתית נפט או דטרגנטים למיניהם, או על ידי בליעת פרי מורעל, צמח ארסי, כדורי נפתלין, כדורים מכל סוג שהוא בכמות גדולה, וכן אם אכלו תרופות בכמות לא ידועה ונגרמה הרעלה, או שאכלו רעל עכברים), וכן בליעת מחט ובליעת כל גוף חד אחר.

הלכות הרף היומי

מסכת יומא

(יד) איבוד הכרה, הלם או חשש להלם, כגון בשל נפילת משא כבד על אדם או מפאת כאב חזק ביותר, או בשל אסון כבד או פיגוע, או מחמת מכת חשמל.

(טו) קוצר נשימה פתאומי, וכן אובדן ראייה פתאומי או שיתוק פתאומי.

(טז) אירוע מוחי או התקף לב אפילו קטן ביותר, ואפילו לזמן קצר, וכן כאבים או מיחושים בחזה היכולים להיות סימנים להתקף לב.

(יז) חום נמוך בעזרה קיצונית מהרגיל אצל אדם לפי טבע גופו.

אדם בריא אשר יש חשש, שיחלה במחלה מדבקת שעלולה לסכן את חייו, מותר לחלל את השבת בנסיון למנוע אותה.

ולכן מותר להעביר במכונית לבית החולים מי שחלה במחלה מדבקת ואי – אפשר להחזיקו בבית במקום מבודד עד לאחר צאת השבת, אף אם הוא עצמו כבר יצא מכלל סכנה, אלא שקיים חשש שהוא ידביק את בני ביתו, ויתכן שהם יבואו לידי סכנה (כשאין אפשרות להוציא את בני הבית הבריאים מהבית). ומותר לעשות כן גם כאשר כלל לא בטוח, שהמעשה אמנם יעזור למנוע את הסכנה.

וכל דיני נאמנות הרופאים ודיני יולדת הנזכרים לעיל לענין היתר אכילה ביום הכפורים, הרי דינם שזה לענין חילול שבת לצורך.

ט. מי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אינו שם ספק חי

ספק מת ספק נכרי ספק ישראל מפקחין עליו את הגל

נפלה³² מפולת וקיים חשש כלשהו שבני אדם לכודים תחתיה, מחללין את השבת כדי להצילם, גם כשקיים ספק אם עוֹדֵם בחיים, או אם הם יהודים.

י. טבל ונבילה מאכילין אותו נבילה טבל ושביעית שביעית

טבל ותרומה ... מאכילין אותו טבל

מי שאחזו³³ בולמוס מאכילין אותו דברים האסורים מיד עד שיאורו עיניו כמו שנתבאר, ואין מחזרין על דבר המותר אלא ממהרין בנמצא, ומאכילין אותו הקל הקל תחלה, אם האירו עיניו דיו, ואם לאו מאכילין אותו החמור.

³² שו"ע ונו"כ שכמ"ג

³³ רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יד הלכה טז – יז

הלכות הדף היומי

מסכת יומא

כיצד – היו לפנינו טבל ונבלה מאכילין אותו נבלה תחלה שהטבל במיתה, נבלה וספיחי שביעית מאכילין אותו ספיחי שביעית שאסורין מדברי סופרים, טבל ושביעית מאכילין אותו שביעית, טבל ותרומה אם אי אפשר לתקן הטבל מאכילין אותו טבל שאינו קדוש כתרומה, וכן כל כיוצא בזה.

דף פג:

יא. מי שנשכו נחש קורין לו רופא ממקום למקום

כמו שנתבאר לעיל עמוד א' יש מקרים בהם יש לנהוג בחולה כדין חולה שיש בו סכנה, גם קודם שנקבע הדבר על ידי הרופא ובהם – עקיצה של צירעה או של דבורה וכיו"ב אצל אדם הסובל מרגישות לסוג עקיצה זו.

וכן נשיכת כלב, נחש, עקרב, נשיכת בעלי חיים אחרים, כגון סוס וחמור, שלגביה קיים חשש שהיא מסוכנת³⁴.